

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/251/2019
Identifikačné číslo spisu: 4216203823
Dátum vydania rozhodnutia: 28.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4216203823.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C. X., bývajúceho v F., Y. S. XXXX/XX, proti žalovaným 1/ E. H., bývajúcej v F., K. XXX/XX, 2/ B. K., bývajúcej v F., P. XXXX/X, 3/ Poľnohospodárskemu družstvu Zlatná na Ostrove, so sídlom v Zlatnej na Ostrove, č. 456, žalovaný 3/ zastúpený Advokátskou kanceláriou JUDr. Slávik a partneri, s.r.o., so sídlom v Topoľčanoch, nám. M.R. Štefánika 3, o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 8C/111/2016, o dovolaní žalovaného 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 28. novembra 2018 sp. zn. 25Co/378/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaného 3/ o d m i e t a .

Žalobcovi a žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 15. mája 2017 č. k. 8C/111/2016-177 určil, že kúpna zmluva zo dňa 10. mája 2013 uzavretá medzi žalovanými 1/ a 2/ ako predávajúcimi a žalovaným 3/ ako kupujúcim je v časti, ktorej predmetom je spoluvlastnícky podiel 2/24 k celku na bližšie označenej nehnuteľnosti neplatná. Ďalej určil, že vlastníkom bližšie označeného spoluvlastníckeho podielu n a nehnuteľnosti s ú naďalej žalovaná 1 / v podiele 1/24 k celku a žalovaná 2/ v podiele 1/24 k celku. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.

1.1. Svoje rozhodnutie právne zdôvodnil ustanoveniami čl. 8, čl. 15, § 150 ods. 1, § 151 ods. 1, 2, § 153 ods. 1, § 154, § 186 ods. 2, § 215 ods. 1 CSP a § 140, § 116, § 117, § 40a OZ. Uviedol, že žalobca je aktívne vecne legitimovaný v danej veci, keďže predložil súhlas na vybavenie spoločnej veci od svojej manželky H. X. zo dňa 29. decembra 2015 na dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu - kúpnej zmluvy zo dňa 10. mája 2013 a podanie žaloby.

1.2. Výkonaným dokazovaním mal preukázané, že žalované 1/ a 2/ porušili ustanovenie § 140 OZ tým, že svoj spoluvlastnícky podiel previedli n a tretiu, n ie blízku, osobu (žalovaného 3/), pričom prevod podielov predtým neponúkli ostatným spoluvlastníkom. Žalobca splnomocnený aj manželkou sa dovolal

relatívnej neplatnosti predmetnej zmluvy listom zo dňa 25. januára 2016, ktorý bol žalovaným 1/ a 2/ doručený dňa 27. januára 2016 a žalovanému 3/ dňa 28. januára 2016. Konštatoval, že dovolanie relatívnej neplatnosti, má za následok neplatnosť právneho úkonu a obnovenie pôvodných vlastníckych vzťahov. Z uvedených dôvodov žalobe vyhovel.

1.3. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 CSP, keďže žalobca bol v konaní plne úspešný. Uviedol, že o výške trov konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súdny úradník samostatným uznesením.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 28. novembra 2018 sp. zn. 25Co/378/2017 rozsudok prvostupňového súdu (i) v časti týkajúcej sa určenia neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 10. mája 2013 potvrdil, (ii) v časti týkajúcej sa určenia vlastníctva prevedeného spoluvlastníckeho podielu zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol, (iii) vo vzťahu k vyhovujúcej časti vyslovil, že žalobca má voči žalovaným 1/, 2/ a 3/ (ďalej spolu aj „žalovaní“) nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a odvolacieho konania v rozsahu 100 % a (iv) vo vzťahu k zamietajúcej časti vyslovil, že žalovaní majú voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a odvolacieho konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

2.1. Odvolací súd najskôr od citoval ustanovenia § 140 a § 40a OZ, § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (ďalej len „KZ“) a § 137 písm. c/ CSP a ďalej uviedol, že súd prvej inštancie v danej veci neaplikoval ustanovenie § 34 ods. 2 KZ ani ustanovenie § 137 písm. c) CSP z hľadiska postupu okresného úradu po rozhodnutí súdu o neplatnosti právneho úkonu a s tým súvisiaceho naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení. Preto podľa § 382 CSP pripísom zo dňa 5. novembra 2018 vyzval strany sporu, aby sa vyjadrili k možnému použitiu uvedených ustanovení, z dôvodu, že v doterajšom rozhodovaní veci neboli použité a pre rozhodnutie je aplikácia týchto ustanovení rozhodujúca. Žalobca vo vyjadrení uviedol, že súhlasí, aby súd posúdil žalobu aj vzhľadom na citované ustanovenia. Zotrvával na svojich doterajších písomných podaniach a ústnych prednesoch a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, ako vecne správny. Žalovaní vo vyjadrení uviedli, že možné použitie citovaných zákonných ustanovení berú na vedomie a nad rámec ich odvolacích dôvodov sa nevyjadrujú.

2.2. Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie a dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal vo veci v dostatočnom rozsahu dokazovanie potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností, pričom vo vzťahu k určení neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 10. mája 2013 vyvodil z vykonaného dokazovania i správny právny záver.

2.3. Súd prvej inštancie v rozsudku správne konštatoval, že dovolanie relatívnej neplatnosti, má za následok nielen neplatnosť právneho úkonu, ale aj obnovenie pôvodných vlastníckych vzťahov. Napriek uvedenému konštatovaniu druhým výrokom určil, že vlastníckymi neplatne prevedených spoluvlastníckych podielov sú žalované 1/ a 2/. Odvolací súd však s poukazom na ustanovenie § 34 ods. 2 KZ upozorňuje, že priamym dôsledkom rozhodnutia súdu o neplatnosti právneho úkonu je, že okresný úrad vyznačí v katastri nehnuteľností stav pred týmto právnym úkonom. Vzhľadom na povinnosť okresného úradu v prípade rozhodnutia súdu o neplatnosti právneho úkonu vyznačiť stav pred týmto úkonom, žalobca nemal naliehavý právny záujem na požadovanom určení vlastníctva, ktorý vyžaduje ustanovenie § 137 písm. c) CSP a preto nemohol byť v tejto časti žalobného návrhu úspešný. Uvedené pochybenie súdu prvej inštancie odvolací súd, bez potreby zopakovať dokazovanie, odstránil a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa určenia vlastníctva prevedeného spoluvlastníckeho podielu zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol.

2.4. Základom odvolania žalovaných bola argumentácia, podľa ktorej sa žalobca môže domáhať svojho predkupného práva len v takom pomere, aký mu svedčí s prihliadnutím na podiely ostatných dotknutých spoluvlastníkov. Navyše tvrdili, že do tohto podielu nemožno zaraďovať podiely, ktoré žalobca nadobudol zmluvami uzavretými až po predmetnej kúpnej zmluve. Preto, ak súd prvej inštancie posúdil ako neplatnú celú kúpnu zmluvu, riadil sa nesprávnym právnym posúdením. Uvedenú námietku odvolací súd nepovažoval za dôvodnú. Argumentácia žalovaných sa opiera o rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) zo dňa 12. mája 2009 sp. zn. 2Cdo/91/2008. Predmetné rozhodnutie však rieši situáciu, v ktorej oprávnený spoluvlastník z predkupného práva uplatnil nárok podľa § 603 ods. 3 OZ a domáhal sa toho, aby mu nadobúdateľ ponúkol spoluvlastnícky podiel na predaj

za rovnakých podmienok, za ktorých tento podiel nadobúdateľovi ponúkal na predaj povinný spoluvlastník. Aplikácia uvedeného ustanovenia prichádza do úvahy v prípade, keď oprávnený spoluvlastník nevyužije svoje právo domáhať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Súdna prax už dávnejšie ustálila (3Cdo/262/2009, 4Cdo/334/2009, 5Cdo/211/2009), že na predkupné právo vyplývajúce s ustanovenia § 140 OZ je potrebné, primerane aplikovať všeobecnú právnu úpravu o zmluvnom predkupnom práve podľa ustanovení § 602 až 606 OZ. Dôvodom bolo, že Občiansky zákonník v § 140 neobsahuje podrobnejšiu úpravu vecného predkupného práva, preto uplatnením analógie legis podľa § 853 OZ je možné použiť všeobecnú úpravu zmluvného predkupného práva, ktorá je obsahom a účelom zákonnému predkupnému právu najbližšia. Odvolací súd nespochybňuje, že pri uplatnení predkupného práva podľa § 603 ods. 3 OZ, konkrétne práva, aby nadobúdateľ ponúkol oprávnenému spoluvlastníkovi vec na predaj za rovnakých podmienok, má oprávnený spoluvlastník právo kúpiť prevedený spoluvlastnícky podiel len pomerne podľa veľkosti vlastného spoluvlastníckeho podielu. Pri uplatnení predkupného práva podľa § 603 ods. 3 OZ totiž ide o právo osobné, ktoré nie je možné previesť na iný subjekt a nemožno ho nadobudnúť tým, že ostatní oprávnení podielovní spoluvlastníci sú pasívni, teda sa žiadnych nárokov z porušenia svojho predkupného práva nedomáhajú. V danej veci však oprávnení spoluvlastníci využili možnosť dovolať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu, ktorým povinné spoluvlastníčky previedli svoj podiel na tretiu osobu podľa § 140 a § 40a OZ, dôsledkom čoho podľa právneho názoru odvolacieho súdu bola neplatnosť predmetného právneho úkonu bez ohľadu na veľkosť spoluvlastníckeho podielu oprávnených spoluvlastníkov a obnovenie pôvodného vlastníckeho stavu pred prevodom podielu.

2.5. S námietkou žalovaných, podľa ktorej na druhom výroku napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie žalobca nemal naliehavý právny záujem a v tejto časti rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, sa odvolací súd stotožnil.

2.6. O náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie a trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 a 2 CSP a podľa § 255 ods. 1 CSP. V danej veci boli predmetom konania dva samostatné nároky žalobcu, jedným sa domáhal neplatnosti kúpnej zmluvy, druhým sa domáhal určenia, že vlastníkom predmetného spoluvlastníckeho podielu sú žalované 1/ a 2/. Keďže odvolací súd potvrdil vyhovujúcu časť napadnutého rozsudku, v tejto časti bol žalobca plne úspešný a má nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a odvolacieho konania voči žalovaným v rozsahu 100 %. Čo sa týka určovacieho návrhu, v tejto časti odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol, preto boli v tejto časti úspešní žalovaní a majú nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný 3/ (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. Po opise priebehu súdneho konania uviedol, že dovolanie podáva čo do prvého výroku odvolacieho súdu, ktorým bo potvrdený prvostupňový rozsudok. Navrhol, aby najvyšší súd napadnuté odvolacie rozhodnutie v tejto časti, spolu so súvisiacim výrokom o trovách konania zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3.1. V podstatnom žalovaný 3/ tvrdil, že v prípade uplatnenia si relatívnej neplatnosti právneho úkonu (§ 40a OZ) pre porušenie predkupného práva podľa § 140 OZ (čo bolo v hre v posudzovanom prípade, pozn.) nemali nižšie súdy vysloviť neplatnosť právneho úkonu (kúpnej zmluvy) v celom rozsahu, ale mali vysloviť jej neplatnosť (iba) v rozsahu pomeru spoluvlastníckeho pomeru žalobcu k podielom ostatných spoluvlastníkov, t.j. v rozsahu, v akom by sa mohol žalobca dovolávať vykúpenia tohto spoluvlastníckeho podielu. Podľa jeho názoru ide o situáciu podobnú ako pri aplikovaní § 603 ods. 3 OZ, ktorú podobne riešil aj najvyšší súd vo veci sp. zn. 2Cdo/91/2008. Pokiaľ by najvyšší súd nedospel k záveru, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, potom dovolateľ v súvislosti s nastolenou otázkou poukázal na dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

4. Žalobca, ani žalovaní 1/ a 2/ sa k dovolaniu žalovaného 3/ nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba ako neprípustné odmietnuť. Na stručné

odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Zo samej (mimoriadnej, resp. výnimočnej) povahy dovolacieho konania vyplýva, že z hľadiska jeho celkovej koncepcie, podmienok prípustnosti dovolania a jeho náležitostí je namieste nie rozširujúci výklad ustanovení zákona, a l e s k ô r zužujúci interpretačný prístup (porovnaj t i e ž 3Cdo/208/2014, 1Cdo/348/2013, 8Cdo/73/2017). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014).

7. Naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. V danom prípade dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Aby na základe dovolania podaného podľa tohto ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2Cdo/203/2016, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, totiž dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (v prejednávanej veci § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Dovolací súd už uviedol (3Cdo/154/2019), že rozhodnutiu všeobecného súdu v civilnom sporovom konaní spravidla predchádza riešenie celého radu procesnoprávných a hmotnoprávných otázok s rôznym významom pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje ako bezvýznamné pre svoje rozhodnutie. Právna otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP (dovolací dôvod použitý dovolateľom, pozn.) musí byť preto v dovolaní vymedzená jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý dovolaciemu súdu umožňuje prijať záver o tom, konkrétne o ktorú otázku dovolateľovi ide a či vo vzťahu k nej je daná prípustnosť (a v prípade prípustnosti aj dôvodnosť) dovolania. So zreteľom na dovoláciu argumentáciu žalovaného 3/ treba osobitne pre daný prípad zdôrazniť, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP môže byť výlučne (iba tá) právna otázka, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie.

13. Najvyšší súd vo veci sp. zn. 3Cdo/122/2009 uviedol, že spoluvlastník, ktorý je oprávnený z predkupného práva (§ 140 OZ), má pri porušení povinností zo strany spoluvlastníka, ktorý je povinný z predkupného práva, na výber, či: a/ sa bude žalobou domáhať vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu zo spoluvlastníka na tretiu osobu (§ 40a OZ); jeho žaloba musí v takomto prípade smerovať voči všetkým účastníkom zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu, pri ktorej bolo porušené jeho predkupné právo, lebo tí sú pasívne legitimovaní, b/ sa bude domáhať voči nadobúdateľovi (tretej osobe ako singulárnemu právnomu nástupcovi pôvodného podielového spoluvlastníka), aby mu nadobudnutý spoluvlastnícky podiel ponúkol na kúpu za rovnakých podmienok, za ktorých ich kúpil od pôvodného podielového spoluvlastníka; ak nadobúdateľ jeho výzve nevyhoví, má oprávnený spoluvlastník právo domáhať sa na súde žalobou voči nadobúdateľovi, aby bol nahradený prejav vôle nadobúdateľa; žalobe vyhovujúce rozhodnutie súdu nahradí v tomto prípade chýbajúci zmluvný prejav nadobúdateľa (§ 161 ods. 3 OSP), c/ sa uspokojí s tým, že mu zostáva predkupné právo, avšak už voči nadobúdateľovi. Zákon v uvedených ustanoveniach ponecháva oprávnenému spoluvlastníkovi voľbu, či vôbec, prípadne ktoré z týchto riešení zvolí.

13.1. Podľa § 40a OZ ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a <., § 140 <., § 145 ods. 1 <., § 479 <., § 589 13.2. Podľa § 140 OZ ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo, ibaže ide o prevod blízkej osobe (§ 116, 117 <.). Ak sa spoluvlastníci nedohodnú o výkone predkupného práva, majú právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti podielov.

13.3. Žalovaný 3/ v podanom dovolaní odvíjal svoju právnu úvahu nie od výkladu ustanovení § 40a a § 140 OZ, ktoré boli pre rozhodnutie oboch nižších súdov určujúce, ale od výkladu ustanovenia § 603 ods. 3 OZ, cez prizmu ktorého aj formuloval právnu otázku, či nižšie súdy pri vyslovení neplatnosti celej kúpnej zmluvy z 10. mája 2013 (právny názor súdov) nemali vysloviť jej neplatnosť len v rozsahu, v akom by sa mohol žalobca dovolávať vykúpenia tohto spoluvlastníckeho podielu [právny názor dovolateľa (pozri bod 3.1.)].

13.4. Odvolací súd v podstatnom uviedol, že „[d]ôsledkom porušenia predkupného práva (podľa § 140 OZ, pozn.) je relatívna neplatnosť právneho úkonu, ktorým bol spoluvlastnícky podiel prevedený na tretiu osobu (§ 40a Občianskeho zákonníka). Relatívnej neplatnosti sa oprávnený spoluvlastník môže dovolať jednostranným úkonom adresovaným účastníkom zmluvy, ktorou došlo k prevodu spoluvlastníckeho podielu ... Pokiaľ oprávnený spoluvlastník využije právo domáhať sa neplatnosti právneho úkonu, ktorým došlo k prevodu spoluvlastníckeho podielu na tretiu osobu, nastávajú účinky relatívnej neplatnosti už samotným dovolaním. V dôsledku neplatnosti právneho úkonu sa obnovia pôvodné vlastnícke vzťahy.“ Odvolací súd v dovolaní napadnutej časti vecne aplikoval (iba) citované zákonné ustanovenia § 40a a § 140 OZ a na ich základe formuloval dovolaním napadnutý výrok. Práve tieto ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 40a a § 140 OZ) potom tvorili aj rámec zákonnej dikcie uvedenej v § 421 ods. 1 CSP „ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky“. Relevantné právne závery odvolacieho súdu teda nevyplývali a ani nesúviseli s ustanovením § 603 ods. 3 OZ. Rovnako tak žalobca sa v podanej žalobe nedomáhal v zmysle § 603 ods. 3 OZ, aby mu žalovaný 3/ ponúkol na predaj podiely žalovaných 1/ a 2/, resp., aby mu predkupné právo zostalo zachované, ale dovolával sa (relatívnej) neplatnosti kúpnej zmluvy z 10. mája 2013 z dôvodu porušenia jeho zákonného predkupného práva (§ 40a a § 140 OZ).

13.5. Je síce pravdou, že odvolací súd sa v rámci vysporiadania s odvolacími dôvodmi dotkol aj možnosti primeraného použitia všeobecnej právnej úpravy o zmluvnom predkupnom práve podľa

ustanovení § 602 až § 606 OZ, a to uplatnením analógie legis podľa § 853 OZ, keďže § 140 OZ neobsahuje podrobnejšiu úpravu vecného predkupného práva, avšak aplikáciu ustanovenia § 603 ods. 3 OZ v súvislosti s predkupným právom dovolací súd pripustil v prípade, ak oprávnený spoluvlastník nevyužije svoje právo domáhať sa relatívnej neplatnosti, čo nie je tento prípad (pozri bod 2.4.). Uvedený názor odvolací súd vyslovil iba v reakcii na odvolacie námietky žalovaného 3/, nebol preto relevantný pre jeho samotný právny záver o oprávnenom dovolaní sa (relevantnej) neplatnosti dotknutej kúpnej zmluvy žalobcom.

13.6. Pokiaľ dovolateľ oprel jeho dovoláciu právnou úvahou o rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/91/2008 dovolací súd uvádza, že toto rozhodnutie skutkovo ani právne nesúvisí s teraz prejednávanou vecou. Ako správne uviedol aj odvolací súd, uvedené rozhodnutie rieši situáciu, v ktorej oprávnený spoluvlastník z predkupného práva uplatnil nárok podľa § 603 ods. 3 OZ a domáhal sa toho, aby mu nadobúdateľ ponúkol spoluvlastnícky podiel na predaj za rovnakých podmienok, za ktorých tento podiel nadobúdateľovi ponúkal na predaj povinný spoluvlastník. Aplikácia uvedeného ustanovenia prichádza do úvahy v prípade, keď oprávnený spoluvlastník nevyužije svoje právo domáhať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu (bod 2.4.).

14. Najvyšší súd z týchto dôvodov dospel k záveru, že žalovaný 3/ nedôvodne vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP z toho, čo nepredstavovalo riešenie právnych otázok, na ktorých by spočívalo právne posúdenie danej veci a zakladalo prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia. Navyše žalovaný 3/ v súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP ani neoznačil relevantnú ustálenú prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd svojim rozhodnutím odkloniť. Žalovaným 3/ podané dovolanie preto odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

15. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.